фізіологічні особливості злочинця. Саме тому, законодавець передбачив спеціальні норми в КК України, які регулюють особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

**Використані джерела:**


1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод:Міжнародний документ від 04.11.1950 р. Редакція від 02.10.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
2. Справа «Т. та В. проти Об'єднаного Королівства»: Рішення Європейського Суду з прав людини від16.12.1999 р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_028#Text
3. Конвенція про права дитини : Конвенція, Міжнародний документ від 20.11.1989 р. Поточна редакція від 20.11.2014, підстава 995_l60. Ст. 205. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила»). Редакція від 29.11.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211#Text
5. Вишневська І. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Юридичні науки. 2017. Вип. 1.URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2017_1_17
6. Єремій Г. О., Хряпінський П. В. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності : монографія. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012. 176 с.
7. Справа «Свершов проти України»: Рішення Європейського Суду з прав людини від27.11.2008 р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_428#Text
8. Справа «Ассенов та інші проти Болгарії»: Рішення Європейського Суду з прав людини від28.10.1998 р.URL:https://www.srji.org/resources/search/33/
9. Справа «Соловей і Зозуля проти України»: Рішення Європейського Суду з прав людини від27.11.2008 р. № 40774/02, 4048/03. URL:https://ips.ligazakon.net/document/SO5105
10. Кримінальнии кодекс Украіни: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 16.09.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
11. Ортинська Н. В. Правовий статус неповнолітніх: теоретико-правове дослідження : дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.01. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2017. 524 с.



**Крайник Григорій Сергійович**

*доцент кафедри кримінально-правових дисциплін*
*та адміністративного права Харківського університету,*
*кандидат юридичних наук*


## ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУЛЮВАННЯ ПОКАРАНЬ У ВИДІ АРЕШТУ ТА ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ ЗГІДНО ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

У частині 2 ст. 8 Кримінального процесуального кодексу України зазначено, що «принцип верховенства права у кримінальному провадженні застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини» [1]. Рішення Європейського Суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) є обов'язковими для виконання Україною відповідно до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. [2]. Через невідповідність адміністративного та кримінального законодавства України положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних між законодавством України та ЄСПЛ існує суттєва відмінність у визначенні характеру правопорушення. У справі «Гурепка проти України»(заява № 61406/00) Суд призначає покарання у виді 7-денного адміністративного арешту та вважає це кримінальним провадженням. У пункті 53 рішення ЄСПЛ, Уряд України зазначив, що

семиденний арешт за вчинення адміністративного правопорушення, не може розцінюватися як кримінальне покарання, враховуючи те, що максимальне покарання могло складати 15-денний арешт, з чим не погодився ЄСПЛ [3].

Виходячи з практики ЄСПЛ, необхідним видається внесення змін до формулювань покарань у КК України, а саме у ст. 60 КК України «Арешт» у ст. 63 «Позбавлення волі на певний строк». У вітчизняній літературі вже було запропоновано внести зміни до відповідних статей [4, с. 310-311; 5, с. 186]. При цьому, вважаю, що покарання у виді позбавлення волі на певний строк має бути сформульоване не «від одного дня» [5, с. 186], а саме «від трьох годин», тому що практика ЄСПЛ визнає кримінально караним позбавлення волі навіть у годинах. Аналогічно щодо арешту – потрібно зменшити мінімальний строк арешту, але визначити його не «від одного дня» [4, с. 311], а від трьох годин.

Висновки. 1. З урахуванням того, що існує практика ЄСПЛ та Україна має обов'язок її застосовувати, вважаю за доцільне встановити такі строки щодо відповідальності: 1) підтримую думку щодо внесення змін до **ч. 1 ст. 60 КК України «Арешт»**[4, с. 311]**,**проте з іншим мінімальним строком, виклавши цю частину в такій редакції: «Покарання у виді арешту … встановлюється на строк від *трьох годин* до шести місяців». Щодо **ст. 32 Кодексу України про адміністративні правопорушення** «Адміністративний арешт» – підтримую визначення максимального строку до 3 годин (а не до 15 діб, як зараз) [5, с. 186].

2. У**ст. 63 КК України «Позбавлення волі на певний строк»** - мінімальний строк пропонуювстановити від трьох годин (а не одного року, як зараз у чинному КК України та не трьох місяців, як пропонується у ч. 2 ст. 3.1.4. «Ув'язнення на певний строк» проєкту КК України від 2жовтня 2021 р. [6]). Тому положення ч. 2 ст. 3.1.4. проєкту КК України явно суперечать практиці ЄСПЛ у частині мінімального строку позбавлення волі (у проєкті КК – ув'язнення на певний строк).

**Використані джерела:**


1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. Відом. Верхов. РадиУкраїни. 2013. № 9–13. Ст. 88.
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.
3. Справа ЄСПЛ «Гурепка проти України» від 06 вересня 2005 р. (Заява № 61406/00). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_437.
4. Крайник Г.С., Овчаренко А.Є. Поняття та ознаки злочину за кримінальним законодавством України. Молодий вчений. 2016. № 11. С. 308–312.
5. Чуб Ю.С. Перспективи удосконалення санкцій за кримінальні й інші правопорушення згідно з рішеннями Європейського суду з прав людини. 2020.URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201210/article/view/chub/383. С. 184–186.
6. Проєкт кримінального кодексу України станом на 2жовтня 2021 р. URL: : https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code